

TATÍNEK PRO ERIKA

I.

Malý Erik se probudil a podle všeho měl hlad. To Veronika poznala okamžitě. Ne proto, že byla jeho matka a instinkt jí to napověděl – tenhle cit už v sobě dávno neměla. Vlastně v sobě neměla žádný cit... Skrývala je, stejně jako myšlenky, které se dají přecíst a které mohou ublížit. Nepřemýšlela, protože myslet mohlo být nebezpečné. Malý Erik měl zkrátka hlad a ona to věděla. Sděлил jí to. Ne slovy, nikdy ho neslyšela promluvit, prostě dostala příkaz a ten se snažila vyplnit. Poznala, že se vzbudil, poznala, jak jeho mysl začíná neklidně šmátrat kolem sebe a zjišťovat, co se kolem děje; co se stalo, zatímco spal. Teď už byl plně při smyslech a dožadoval se stravy.

Ještě před chvílí, když Erik klímal, mohla uvažovat. Mohla vymýšlet, spřádat plány, svobodně rozjímat. Nikdy to však netrvalo dlouho. Erikův spánek, to byly krátkodobé poryvy nevědomí, to bylo pár minut urvaných věčnému bdění. Ale Veronika už moc dobře věděla, jak s tímto krátkým časem naložit. Už poznala, kdy se blíží, poznala, kdy může volně myslet bez zábran – bez obav, že někdo její myšlenky bude číst. A pak se opět stáhla, jako se zatáhne šnek do své ulity, a ani její nejtajnější představy nevypluly na povrch. Erik marně pátral, marně se snažil vylovit, byť jen jediný, náznak nějakého přání či tužby. Odpovědí mu byla tupá prázdnota, halící se do pár věčně se opakujících frází.

Erik jedl. Přesněji: byl krměn. Jeho znetvořené malé tělíčko leželo bezvládně na posteli a přijímalo potravu. Už dávno v ní tento pohled nevyvolával žádnou emoci. Brala ho jako realitu, stejně jako to, že už byla několik let vdovou. Její muž byl zlý, a proto zemřel. To byla skutečnost, proti níž mohla sotva něco namítat. Sama v skrytu duše věděla, že vůbec nebyl zlý, a že ho kdysi milovala (a nejspíš by ho milovala dosud), ale tahle myšlenka musela zůstat skryta. Kdysi dávno, když se ještě neuměla tolik ovládat, se vzpomínce na svého milovaného muže neubráníla a Erik... Ne, to už se nesmělo nikdy opakovat! Mrtvá oční bulva jakoby si ji stále pátravě prohlížela a ona si nikdy nebyla jistá, jestli dítě skutečně nevidí. Seděla nad tím malým mrzáčkem a mechanicky mu vkládala lžiči po lžiči do nenasytných úst. Kolikrát už tu takhle seděla, kolikrát musela – často i několikrát za noc – přiběhnout, když si to přál! Už by ani nedokázala spočítat, kolikrát takhle musela vstát. Připadalo jí, že to dělá celý život...

„Ty mě nemáš ráda,“ zaútočil na ni znenadání odkudsi hlas. Křečovitě se zachvěla.

„Nemáš mě ráda,“ zopakoval ten hlas. „Nenávidíš mě!“ Málem, že neupustila talíř s jídlem. Zdálo se jí to? Erik? Až dosud se projevoval jen základními potřebami. ‚Mám hlad.‘ ‚Mám žízeň.‘ ‚Chce se mi spát.‘ A vždy se jednalo jen o pocity, nikdy nevyjadřoval nějakou myšlenku. Neřekl: ‚Mámo, mám hlad.‘ Prostě jen cítila jeho potřebu jíst; cítila, jak ji cosi vede k tomu jej obsloužit. Nikdy neformuloval žádnou větu. Až do teď...

„Nechceš mě tady!“

„Ne, ne! Chci! Jak tě to mohlo napadnout?“

Opravdu si to myslela? Nezahlodal tam někde v pozadí červík pochybností?

„Mám tě ráda. Mám tě ráda, Eriku,“ šeptala polohlasně.

A do toho v pozadí: „Opravdu je to tak? Nelžu?“ Pevně se ovládla a soustředila jen na jednu myšlenku. Ano, má ho ráda. Je to její dítě. Je to její syn. Cítila, jak je její mysl zkoumána a propátrávána i v těch nejzapadlejších zákoutích.

„Mám tě ráda, mám tě ráda, Eriku,“ opakovala neustále a bála se pohlédnout dolů. Malý Erik přestal žvýkat a soustředěně ji pozoroval svým mrtvým pohledem. Na čele jí vyvstaly kapičky potu.

„Kdo je to Ondřej?“ šlehla po ní znenadání další otázka. To ji vyvedlo z konceptu. Věděl to? Znal její plány? Zachytil její myšlenku i v spánku?

„Ondřej... Ondřej je můj dávný kamarád z mládí,“ vykoktala. „Chodili jsme spolu do školy... Jsme ze stejného města, bydlel ve vedlejší ulici...“

„Nechci ho tady,“ dostalo se jí odpovědi. „Je zlý!“

„Není, je moc hodný,“ vyhrkla. Pak se rozplakala. Po tolika letech! Neplakala ani na manželově pohřbu. Nevěděla, že to ještě dokáže. Zapomněla, že má ještě nějaké city.

„Nechci ho tady,“ uzavřel to hlas s rozhodností, která ji zarazila. A najednou viděla, že už nemůže dál. Viděla, jak se jí hroučí ta poslední chatrná stavba, kterou si tak dlouho budovala. Tajný sen, který si živila v těch vzácných chvílích, kdy byla sama. Kdy byla doopravdy sama. V té chvíli se v ní cosi zlomilo.

„Ondřej bude bydlet zde,“ slyšela se, jak říká. „Bude tu bydlet s náma a bude to tvůj táta. A bude nás mít oba rád! Kdysi mě miloval a miluje mě pořád. Chci s ním žít a nikdo, rozumíš nikdo (!), mi v tom nezabrání!“ Sama se podivila rozhodnosti svého hlasu.

„Je moc hodný; uvidíš, že tě bude mít taky rád,“ dodala ještě na usmířenou. Erik jí neodpověděl.

„Tak ať si mlčí,“ pomyslela si. „Budeme konečně zase rodina! Ondřej nás bude mít rád! Psal mi, že mu nevadí, že mám postižené dítě. Že se o něj rád bude starat. A on je tak strašně hodný! Nakonec budeme všichni šťastní.“

„Uvidíš, že tě bude mít rád,“ vyslovila znovu nahlas. „Věř mi.“ A sama tomu v ten moment také věřila. Ale Erik mlčel.

II.

Po tomto rozhovoru se Veronice dýchalo volněji. Sama sebe přesvědčila, že už nemá co skrývat a bylo nakonec jenom dobře, že se celá záležitost otevřela. Ondřej si se svojí povahou Erika jistě brzy získá a pak budou spokojeně žít všichni tři.

„Ano, tak je to správné,“ uvažovala. „Malý Erik bude nakonec rád, že má tátu. Aspoň tu nebudu na všechno sama.“

Rozhovor s dítětem celý běh událostí řádně urychlil. Předtím vlastně ani neuvažovala, že by se k nim Ondřej mohl nastěhovat, ale teď už to brala jako hotovou věc. Ještě před pár týdny by si přitom na svou dávnou lásku ani nevzpomněla... Neviděli se už tolik let! Nejprve ji kontaktoval přes mejl, nesměle odpověděla. Pak přišlo i pár utajených hovorů přes Skype... A teď? Ne, nemělo cenu si už lhát do kapsy. Potřebovala po svém boku někoho, jako byl Ondřej. Potřebovala se vymanit z té bezduché tyranie, do níž ji uvrhlo to malé, zdánlivě bezbranné, stvoření. Proto také hned Ondřejovi znovu zavolala. Už se nepokoušela nic tajit, mluvila jasně, stručně, bez nějakých příkras. Už se nemusela obávat, co malý ví a co ne. Bude si muset zvyknout na nového tátu. Ondřej celou situaci chápal. Koncem týdne se nastěhuje – zatím jen s nejnужnějšími věcmi. Ondřejova práce neumožňovala vidět se víc než přes víkendy, ale ujistil ji, že se to brzy změní. Chtěl

žít s nimi, být s nimi v každodenním kontaktu, a jakmile si zařídí vše potřebné, budou fungovat jako rodina.

Zatím zbývalo přečkat jeden nekonečný týden. Dlouhé dny si oba mladí lidé ve volných chvílích krátili zamilovanými telefonáty, v nichž se oba (především však Veronika) potřebovali přesvědčit o lásce toho druhého. Večer, kdy už bylo času více, spolu hovořili přes počítač, kde se mohli i vidět, a tyto hovory trvaly skoro až do rána. Oba tak vstávali nevyspalí, ale šťastní – Veronika si říkala, že takhle šťastná nikdy v životě nebyla. Až se toho sama bála a zdráhala se svému štěstí uvěřit. V posledních letech měla pocit, že už ji nic pěkného v životě nečeká. A teď najednou...

Malý Erik naopak mezitím chřádl. Nedožadoval se jídla ani pití, nedožadoval se vlastně ničeho. Necítila ani, že by nějak pátral v její mysli, jako by se uzavřel sám do sebe. Ale poznala, že bdí. Že stále bdí. Ani předtím toho nenaspal mnoho, teď však jako by nespál vůbec. Veronika si toho pro samou zamilovanost příliš nešířila, ale přesto si to dobře uvědomovala a měla trochu strach.

„Však on si zvykne,“ říkala si. „Oba si na sebe zvyknou. Co Erikovi chybí, je táta. Radek byl sice hodnej, ale chtěl dát Erika pryč...“ Bezděky se otřásla.

„Ale ne, takhle nesmím uvažovat!“ Zbytky někdejší opatrnosti se znovu hlásily ke slovu.

Erik ji však snad ani nevnímal. Odmítal jíst, nekomunikoval, mlčel. Měla strach, jestli není nemocný, ale teplotu neměl. Volat lékaře se jí nechtělo, byl to nerudný starý pán a nerad k nim chodil. Erikův stav se však nelepšil, spíš naopak. Cítila, že nespí. Cítila napětí, které z něj vyzařovalo. Sílu, která se soustředila jen do jeho mysli, když tělo bylo tak slabé.

„Musíš jíst, vem si aspoň lžičku,“ přesvědčovala ho. Jeho, který se kdysi tolik cpal. Nyní se zdálo, že o jídlo, ale i o celý svět kolem sebe, ztratil naprosto zájem. Vůbec ji neposlouchal, když mu něco vyprávěla. Uzavřel se sám do sebe a přemýšlel. Přemýšlel? Přemýšlel skutečně? Nyní už o tom vůbec nepochybovala. Na něco se strašně moc soustředil, okolní svět vůbec nevnímal.

„Jen si trucuj,“ říkala mu. „Jen si o tom přemýšlej, jak chceš – stejně se s tím budeš muset smířit!“ A někde v koutku duše cítila cosi jako škodolibé zadostiučinění.

III.

Konečně přišel pátek, předlouhý týden se nachýlil ke svému konci. Veronika už pro samou nervozitu nebyla schopná nic dělat. Neklidně přecházela po bytě a přerovnávala stokrát přerovnané předměty. Dvakrát jí zazvonil telefon, ale pokaždé to byli jen nějakí otravové. Ale co; navečer, po sedmé hodině, Ondřej dorazí. A celý víkend pak budou spolu! Už se nemohla dočkat.

Znovu zazvonil telefon, znovu se k němu vrhla s plnou nadějí. I když se jí na displeji nezobrazovalo číslo volajícího, doufala, že by to mohl být on. Ale nebyl. Hovor se, nicméně, Ondřeje týkal. Bohužel.

„To není možné. To nemůže být pravda,“ opakovala neustále v odpověď cizímu konejšivému hlasu. Od samého začátku ale věděla, že to pravda je.

Nohy se jí podlamovaly, do očí se jí draly slzy – věty na ní dopadaly jako balvany. Telefon už se dávno odmlčel, ale Veronika jej stále držela u ucha. Tupě zírala před sebe. Stačilo jen pár vteřin a celý domeček z karet se zborčil. Ondřej nedorazí. Ani dnes, ani jindy. Prý nešťastná náhoda! Nevěřila na nešťastné náhody, tohle byl osud. Nebo... Nic z toho, co si plánovala se neuskuteční. Nikdy. Bezmyšlenkovitě zamířila do vedlejšího pokoje. Její dítě už mělo zase normální hlad.

Dožadovalo se vehementně stravy. Veronika stanula nad postelí a pohlédla směrem dolů. V té chvíli se jí zdálo, že se malý Erik poprvé v životě usmál...

DOBYTÍ KÓTY K-400

Brát ten kopec ztečí byla sebevražda. Max to věděl. I poručík to věděl – všichni to věděli. Dokud ale nepřítel držel tu náhorní plošinu, nedalo se prakticky jít dál. Ztráty byly obrovské. Tam nahoře sedělo možná pět lidí – určitě ne víc –, ti však teď bránili pravému křídlu se rozvinout. Vázla tím celá ofenzíva a hrozilo, že zůstane oslabený střed operujícího vojska zcela odkrytý. Jednotky sestavené ze samých nováčků, kteří by se při sebemenším náznaku nebezpečí sesypali, tak mohly najednou čelit mohutnému protiúderu, který by byl původně adresován četám mnohem početnějším a také, proč to neříct, kvalitnějším. Nikdo si ani nechtěl domýšlet, co by se stalo... Úkol byl tedy jasný: obsadit kótu K-400, což byla na mapě malá bezejmenná tečka, ze strategického hlediska to však byl bod, kde se mohlo rozhodnout o úspěchu celé bitvy a možná i celé války.

Max a všichni muži z jeho jednotky moc dobře věděli, do čeho jdou. Už tolikrát kolem nich prošla smrt, že už ji brali jako samozřejmost – a tentokrát se motala zatraceně blízko. Nikdo si nic nenamlouval. Ten úkol někdo provést musel. Někdo, kdo se obětuje za všechny, protože šance přežít to byla mizivá. Tohle jim opravdu nikdo vysvětlovat nemusel.

Hned na prvních metrech ztratil tři muže. Pak další... Možná nebyli všichni mrtví, ale počítat s nimi nemohl. Tolikrát je učil, jak se v podobné situaci chovat, ale co jsou všechny rady platné v takovém okamžiku! Kulomet pokropil prostor před sebou – nemuseli ani mířit, měli je všechny jako na dlani. Co jim to říkal? 'Nikdy se nezvedej ze stejného místa, do kterého si předtím zalehl. To už tě maj zaměřeného a čekaj jen, až zvedneš hlavu...' Jenže co to tady bylo platné? Střelec mohl bez větších obtíží přelétnout pohledem celý terén. Schovat se? Kam? Pár nepatrných prohlubní, skály – spíše kameny, za něž se pořádně nevešel ani jednotlivec, natož jednotka. Smrt tančila blízko a oni věděli: všechny výcvik, všechny zkušenosti, jsou jim k ničemu. Pomoc jim může jenom štěstí. Slepá náhoda, která si nevybírá. A možná, že se tam nahoru nedostane nikdo z nich. Možná, že nikdo neuvidí ani vrchol kopce. A pak pošlou další. A další. Anebo se stáhnou a zkusí to jinudy.

„Do prdele!“ zaklel Max. Ležel se svými muži namačkán jeden na druhého jako slepice na hřadě a nikdo se neodvažoval jít dál. Nad hlavou jim hvízdaly kulky a byly šeredně, šeredně blízko...

„Co asi teď dělá Ema,“ pomyslel si Max a oči se mu trochu zakalily. Neplakal, to ne, ale cítil se hrozně slabý. Slabý jako tříleté děcko...

...

„Ale, drahá Emo, takhle přece nemůžete dál žít!“ Winter se pomalu naklonil nad stůl a jemně chytil ženu za ruku. Nebránila se.

„Musíte se taky bavit. Měla byste občas vyrazit do společnosti, mezi lidi! Vždyť jste ještě tak mladá! Takhle tu jen chřadnete – je mi vás líto, když vás tak vidím, jak jste den ode dne bledší a bledší. Vždyť vy se úplně ztrácíte před očima! Nemůžete tu takhle pořád setrvávat, musíte žít! Proto jsme tady – ne abychom truchlili...“

„Ne, nezlobte se, pane Winter, to opravdu nejde,“ šeptla Ema a vytrhla svou ruku zpod jeho. Ze záhadří vyndala kapesník a otřela si neexistující slzy. Byl to čistě mechanický pohyb, prozrazující její nervozitu.

„A proč to nejde?“ pozdvihl v hraném údivu obočí Winter. „Kvůli němu, že?!“

„Netrapte mě,“ poprosila jej Ema.